

**Napomene uz finansijske izvještaje
OAIF „BORS INVEST FOND“
na 31.03.2023.**

Banja Luka, april 2023. godine

1. OSNIVANJE I DJELATNOST FONDA

Otvoreni akcijski investicioni fond sa javnom ponudom „BORS INVEST FOND“ nastao je potpunim preoblikovanjem Zatvorenog akcijskog investicionog fonda u preoblikovanju „BORS INVEST FOND“ a.d. Banja Luka koji je pravni sledbenik PIF „BORS INVEST FOND“ a.d. Banja Luka.

Otvoreni Fond nema status pravnog subjekta te isti nije registrovan u sudu.
Upisan je samo u Registrar fondova kod Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske broj JP-A-16.

Rješenje KHOV RS br 01-UP-51-477-4/18 od 12.10.2018. godine.

Centralni registar hartija od vrijednosti je dana 08.11.2018 izvršio registraciju udjela čime su postojeći akcionari Zatvorenog akcijskog investicionog fonda „BORS INVEST FOND“ a.d. Banja Luka postali udioničari u Otvorenom akcijskom investicionom fondu „BORS INVEST FOND“.

Fondom upravlja Društvo za upravljanje investicionim fondovima „MANAGEMENT SOLUTIONS“ d.o.o. Banja Luka sa sjedištem u Banjoj Luci, ulica Jovana Dučića 25.

Poslove depozitara u ime i za račun Fonda, obavlja Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja Fonda su:

1. Profesionalna regulativa i
2. Zakonska regulativa

Profesionalna regulativa

Profesionalna regulativa obuhvata Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) i Međunarodne standardde finansijskog izvještavanja (MSFI).

Zakonska regulativa

Zakonska regulativa obuhvata:

- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ,
- Zakon o tržištu hartija od vrijednosti i podzakonska regulativa donesena od strane Komisije za hartije od vrijednosti,
- Zakon o investicionim fondovima Republike Srpske,
- Zakon o privrednim društvima,
- Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine fonda po udjelu ili po akciji investicionog fonda,
- Pravilnik o kontnom okviru, sadržini računa u kontnom okviru i sadržini i formi finansijskih izvještaja za investicione fondove,

- Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicionih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara,
- Pravilnik o depozitarima otvorenih investicionih fondova.

Usaglašenost sa MRS i MSFI

Finansijski izvještaji djelimično su usaglašeni sa MRS i MSFI. Imovina Fona je vrednovana u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili akciji investicionog fonda kojeg je donio regulatorni organa Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od dividendi od domaćih i stranih emitentata, prihodi od kamata , prihodi od amortizacije premije (diskonta) HOV sa rokom dospijeća i drugi.

Prihodi od dividendi se evidentiraju po donošenju odluke i utvrđivanju vlasničkog prava na isplatu, a ako je naplata povezana sa visokim rizikom, tada se prihodi priznaju u trenutku naplate.

Prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu HOV sa fiksnim rokom dospijeća predstavljaju prihode koje fond ostvaruje po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i po osnovu depozita i amortizovani dio razlike nominalne i tržišne cijene hartija od vrijednosti.

Ostali poslovni prihodi podrazumijevaju ostale poslovne prihode koji nisu sadržani u napred navedenim prihodima. Ostali prihodi se knjiže po načelu uzročnosti.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi se evidentiraju na dan njihovog nastanka. Poslovne rashode Fonda čine naknada po osnovu provizije za upravljanje Fondom, troškovi kupovine i prodaje ulaganja, troškovi eksterne revizije, naknada banci depozitaru, realizovani gubici od ulaganja i ostali dozvoljeni rashodi fonda.

Naknada društvu za upravljanje

Članom 94. Zakona o investicionim fondovima je definisano da se naknada za upravljanje obračunava na neto vrijednost imovine fonda na dnevnoj osnovi.

Realizovani dobici i gubici od ulaganja

Prihode i rashode Fonda čine i realizovani dobici odnosno gubici od transakcija sa ulaganjima. Realizovani dobici i gubici po osnovu prodaje ulaganja su razlika ostvarene prodajne vrijednosti i nabavne vrijednosti. Njihovo evidentiranje u poslovnim knjigama se vrši na dan transakcije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru za investicione fondove, i MSFI 9.

Ulaganje i vrednovanje portfelja ulaganja

Utvrđivanje vrijednosti finansijskih sredstava fonda vrši se u skladu sa:

- Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).
- Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po akciji investicionog fonda te u skladu sa Zakonom o investicionim Fondovima.

Početno priznavanje finansijskih sredstava vrši se po kupovnoj cijeni, na dan trgovanja, gdje se kod sredstava klasifikovanih kroz ostali ukupni rezultat u cijenu pojedinačne transakcije uključuju transakcioni troškovi koji su direktno povezani sa sticanjem finansijskog sredstava, a kod finansijske imovine klasifikovane kroz bilans uspjeha direktno priznaju u trošku sticanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava vrši se po fer vrijednosti na dan bilansiranja koje uključuje povećanje odnosno smanjenje vrijednosti sredstava preko ispravke njihove vrijednosti i povećanje odnosno smanjenje vrijednosti kapitala preko revalorizacionih rezervi iskazanih u bilansu stanja , odnosno nerealizovanih dobitaka ili gubitaka iskazanih u bilansu uspjeha zavisno od taoga kako je finansijsko sredstvo klasifikovano.

Na osnovu važećeg Pravilnika o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionih fondova, imovina fonda vrednuje se na sledeći način:

Za vlasničke hartije od vrijednosti (akcije), kojima se trguje na tržištu Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, fer vrijednost na dan utvrđivanja vrijednosti imovine se računa primjenom prosječne ponderisane cijene za ostvarene transakcije na berzi u poslednjih 10 dana kad je bilo trgovanja određenom vlasničkom hartijom u poslednjoj godini.

U slučaju da nije bilo najmanje 10 dana trgovanja u godini fer vrijednost se utvrđuje u iznosu koji je manji od procjenjene vrijednosti ili poslednje ponderisane tržišne cijene kada je bilo trgovanje .

Vlasničke hartije od vrijednosti (akcije) kojima se trguje u inostranstvu na uređenim tržištima u državi članici EU,OECD I CEFTA fer vrijednost se izračunava na osnovu poslednje cijene ostvarene tog dana na matičnoj berzi emitenta ili berzi koja je definisana kao primarni izvor cijene odnosne hartije od vrijednosti koja je uvrštena na berzansko tržište.

U slučaju trgovanja na uređenim tržištima izvan tržišta država članica EU,OECD I CEFTA, fer vrijednost vlasničkih hartija izračunava se na osnovu ponderisane prosječne cijene te hartije na berzanskom tržištu ostvarenih na dan vrednovanja.

U slučaju nepostojanja cijene na dan obračuna uzima se poslednja cijena u periodu od 90 dana prije dana vrednovanja. Preračunavanje cijene u konvertibilne marke vrši se po kursnoj listi CB BiH na dan utvrđivanja vrijednosti imovine.

Ukoliko nije bilo trgovanja u poslednjih 90 dana tada se fer vrijednost utvrđuje u iznosu koji je manji od procjenjene ili cijene na zatvaranju na dan kada je poslednji put bilo trgovanja.

Udjeli u otvorenim investicionim fondovima vrednuju se po vrijednosti neto imovine po udjelu fonda čiji su udjeli stečeni, a koja je objavljena, odnosno važeća na dan vrednovanja.

Ako na dan vrednovanja nije bilo objave ili vrijednost po udjelu nije bila dostupna , fer vrijednost stečenog udjela investicionog fonda je cijena udjela od prethodnih dana vrednovanja.

Dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine vredniju se primjenom prosječne ponderisane cijene trgovanja postignute na dan vrednovanja, a dužničke hartije kojima se trguje u inostranstvu na tržištima država članica EU,OECD I CEFTA vrednuju se na osnovu poslednje cijene ostvarene tog dana na matičnoj berzi emitenta ili berzi koja je definisana kao primarni izvor cijene odnosne hartije koja je uvrštena na berzansko tržište. Dužničke hartije kojima se trguje izvan tržišta zemalja članica EU,OECD I CEFTA vrednuju se po prosječnoj ponderisanoj cijeni te hartije ostvarenoj na berzi na dan vrednovanja.

U slučju nepostojanja cijene na dan vrednovanja uzima se poslednja cijena ostvarena u periodu od 90 dana prije dana vrednovanja. Preračunavanje cijene u konvertibilne marke vrši se po kursnoj listi CB BiH na dan utvrđivanja vrijednosti imovine.

Ukoliko nije bilo trgovanja u poslednjih 90 dana tada se fer vrijednost utvrđuje diskontovanjem tokova gotovine pri čemu se kao diskontna stopa koristi preovlađujuća tržišna kamatna stopa za te hartije odnosno za dužničke hartije od vrijednosti koje imaju isti ili približan rok dospjeća ili isti kreditni rejting.

Vrijednost neto imovine izračunava se svakog dana.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju sredstva na žiro računu i vrednuju se po nominalnoj vrijednosti.

Potraživanje po osnovu prodaje finansijskih sredstava

Na dan transakcije prodaje u imovini fonda instrumenat se prestaje priznavati, a potraživanje za zaključenu prodaju se počinje priznavati.

Aktivna vremenska razgraničenja

U ovoj grupi se evidentiraju unaprijed plaćeni troškovi i obračunati prihodi koji se odnose na obračunski period a dospijevaju na naplatu po isteku obračunskog perioda.

Obaveze po osnovu kupovine finansijskih sredstava

Kupovina finansijskih sredstava uključuje se u vrednovanje imovine fonda na dan kupovine transakcije. Zaključena transakcija kupovine priznaje se u imovini fonda prema klasifikaciji finansijskih sredstava uz istovremeno formiranje obaveze za poravnanje.

Obaveze u stranoj valuti procjenju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa. Zastarjele obaveze isknjižavaju se u korist prihoda.

Povezana lica fonda

U skladu sa odredbama Zakona o investicionim fondovima Sl.glasnik RS broj 92/06 i 102/15 pod povezanim licima fonda se smatraju:

- društvo za upravljanje , zaposleni i lica u organima društva,
- banka depozitar,
- advokat odnosno advokatska kancelarija,
- revizor i poreski savjetnik koji se nalaze u ugovornom odnosu po osnovu pružanja usluga fondu,
- svako drugo lice koje je u prethodne dvije kalendarske godine zaključilo ugovor o obavljanju usluga za potrebe fonda.

4. NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Ulaganja fonda –Napomena 1 BS

Ulaganja fonda od 3.084.164KM čine ulaganja u akcije emitentata koji kotiraju na domaćem tržištu kapitala .

Ukupno je uloženo u akcije 43 emitenta od kojih najveće učešće u ukupnoj imovini fonda imaju akcije:

- Hidroelektrana na Trebišnjici	22,10%
- Ljubija RŽR Prijedor	15,70%
- Telekom Republike Srpske	16,43%
- Hidroelektrane na Vrbasu	8,76%
- Hidroelektrana na Drini	4,37%

Preko 67% imovine Fonda je uloženo u akcije pet emitentata.

Na dan bilansiranja ulaganja u akcije su vrednovana po fer vrijednosti ostvarenoj na berzi ili procjenjenoj vrijednosti, u skladu sa važećim Pravilnikom o utvrđivanju vrijednosti imovine investicionih fondova koji je donesen od strane Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske.

Način utvrđivanja fer vrijednosti finansijskih sredstava iz portfelja fonda obrazložen je u poglavlju 3. Pregled računovodstvenih politika stav 3.5. Vrednovanje portfelja ulaganja.

Akcije iz portfelja Fonda na dan 31.03.2023 vrednovane su na sledeći način

Način vrednovanja	emitenti broj	fer vrijednost
Akcije vrednovane po tržišnim cijenama – (u godini najmanje 10 trgovanja)	12	2.762.030
Akcije vrednovane po tržišnim cijenama – (u godini manje od 10 trgovanja –fer cijena poslednja tržišna)	12	280.011
Akcije vrednovane po procjenjenim cijenama (procjena manja od tržišne cijene)	1	42.123
Akcije vrednovane po procjenjenim cijenama (emitenti u stečaju- procjena nula)	18	0,00
Ukupno	43	3.084.164

Preko 98% vrijednosti imovine Fonda uložene u akcije je vrednovano po tržišnim vrijednostima a samo 1,3% je vrednovano po procjenjenoj vrijednosti.

Procjene su rađene na bazi

- Finansijskih izvještaja emitentata za poslednja dva godišnja obračunska perioda,
- Revizorskog izvještaja za poslednji obračunski period,
- Poslovnih planova emitentata za najmanje tri godine ukoliko postoje i ako su dostupni i
- Ostalih relevantnih i dostupnih podataka o emitentu.

Korištene su tri metode procjene i to

- Metoda uporedivih pokazatelja -tržišni pristup
- Metoda diskontovanog novčanog toka - prinosni pristup
- Metoda likvidacione vrijednosti –troškovni pristup

Metoda koja se prilikom procjene nije mogla primjeniti zbog nedostatka informacija, nelogičnosti u dobijenim podacima ili zbog nekih drugih okolnosti nije se ni koristila u procjeni.

Kao procjenjena fer vrijednost uzeta je ona vrijednost koja je dobijena metodom koja je po ocjeni menadžera dala najrealnije rezultate.

Akcije emitentata nad kojima je pokrenut stečajni postupak ili nisu dostupni finansijski izvještaji za poslednja tri obračunska perioda vrednovane su sa „0“.

Sva ulaganja Fonda klasifikovana su po modelu čiji je cilj prikupljanje novčanih tokova po osnovu dividendi , kamata i prodajom ulaganja.

Ulaganja se odnose na vlasničke hartije koje su namjenjene za prikupljanje novčanih tokova i radi prodaje.

Dividende su priznate u momentu utvrđenog prava na dividendu i evidentirane su u bilansu uspjeha kroz račun dobitka a promjene u fer vrijednosti priznate su kroz bilans stanja u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (paragraf 5.7.5 MSFI 9). Evidentirane su na kontu 5300 –Revalorizacione rezerve za finansijska sredstava mjerena po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u skladu sa propisanim kontnim okvirom za Investicione fondove.

Do početka primjene MSFI 9 sva ulaganja Fonda su bila klasifikovana prema MRS 39 na finansijska sredstva raspoloživa za prodaju čije su promjene fer vrijednosti bile priznate kroz bilans stanja .

Prema MSFI 9 ulaganja su, s obzirom na poslovni model čiji je cilj prikupljanje novčanih tokova po osnovu dividendi,kamata i prodaja, klasifikovana kao Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Potraživanja- Napomena 2 BS

Fond ima potraživanje po osnovu međudividende za 2022 godinu od Telekoma RS i potraživanje od društva za upravljanje po osnovu refundacije troškova bankarske provizije .

Obaveze – Napomena 3 BS

Obaveze Fonda su obaveze prema Društvu za upravljanje po osnovu obračunate provizije za upravljanje i obaveza po osnovu otkupa udjela.

Kapital- Napomena 4 BS

Osnovni kapital čini ukupna vrijednost udjela koja je na dan prenosa imovine iz zatvorenog u otvoreni fond iznosila 4.546.597KM a broj emitovanih udjela 1.263.637 koliki je bio i broj akcija ZIF-a.

Društvo je u periodu od otvaranja Fonda (09.11.2018) do početka izvještajnog perioda (01.01.2023) otkupilo 726.312 udjela, a u izvještajnom periodu je još otkupljeno 866 udjela, što ukupno predstavlja 727.178 otkupljenih udjela.

Od otvaranja Fonda smanjen je osnovni kapital po osnovu otkupa za 2.617.367KM.

Nije bilo prodaje udjela.

Revalorizacione rezerve –Napomena 5BS

Revalorizacione rezerve čine nerealizovani dobici ili gubici koji su nastali promjenom fer vrijednosti imovine Fonda uložene u finansijske instrumente

Na dan izvještavanja revalorizacione rezerve čine nerealizovane dobitke od 853.173KM jer je fer vrijednost ulaganja veća od nabavne vrijednosti ulaganja što se vidi iz Izvještaja o strukturi ulaganja.

Prihodi –Napomena 6 BU

U obračunskom periodu Fond je ostvario prihod samo od dividende Telekoma Republike Srpske.

Rashodi – Napomena 7BU

Rashodi Fonda su naknada Društvu za upravljanje koja je obračunata po godišnjoj stopi od 3,5% na neto vrijednost imovine fonda što je definisano Prospektom fonda i Zakonom o investicionim fondovima .

Neto imovina fonda -Napomena 8

Neto imovina fonda je u odnosu na prethodni period smanjena za 47.994KM

Promjene na neto imovini su:

- ostvareni gubitak tekućeg perioda	3.150KM,
- pad fer vrijednosti ulaganja	38.831KM
- otkup udjela	6.013KM

5. DODATNE INFORMACIJE

Pokazatelj troškova za obračunski period

Ukupna naknada za upravljanje + ukupni troškovi iz

Člana 95. sem troškova iz stava 1.,tačke b,e, i z = 32.224 =0,86 %

Prosječna neto vrijednost imovine 3.733.469

Pokazatelj berzanskih posrednika u trgovini hartijama od vrijednosti

1. Vrijednost transakcije		
Naziv berzanskog posrednika	Vrijednost transakcije	Učešće u ukupnoj vrijednosti transakcije (%)
1	2	3
	0	0

2. Obračunata provizija

Naziv berzanskog posrednika	Vrijednost transakcije	Iznos provizije	Učešće provizije u ukupnoj vrijednosti transakcije (%)
1	2	3	4=3/2

Nije bilo berzanski transakcija.

Najviša i najniža cijena udjela

Udio/akcija fonda	Tекућа godina	Prethodna godina	Ranije tri godine		
			2020	2019	2018
Najniža vrijednost imovine fonda	3.678.055,93	2.717.143,63	2.461.093,74	2.806.220,65	2.081.887,46
Najviša vrijednost imovine fonda	3.767.444,47	3.211.483,76	2.570.543,58	2.935.647,14	4.379.170,12
Najniža cijena po akciji	6,8562	5,0201	4,5265	4,9849	3,4419
Najviša cijena po akciji	7,0115	5,9359	4,7189	5,2148	6,0987
Najniža tržišna cijena	0,0000	0,0000	0,0000	4,3500	2,0800
Najviša tržišna cijena	0,0000	0,0000	0,0000	4,6100	3,4000

Izloženost rizicima

Imovina i rezultati poslovanja Fonda su u posmatranom periodu bili izloženi rizicima koji su vezani za poslovanje sa hartijama od vrijednosti i sa finansijskim rizicima.

Uglavnom su bili izloženi:

Ttžišni rizik - predstavlja rizik smanjenja vrijednosti imovine Fonda zbog

- promjene cijena hartija od vrijednosti iz portfelja Fonda
- promjene kamatne stope i
- promjene kursa domaće valute u odnosu na strane valute

Ocjena je, da je imovina Fonda izložena **visokom riziku** zbog promjena cijena finansijskih instrumenata s obzirom da portfelj čine hartije od vrijednosti emitentata iz Republike Srpske gdje je tržište nelikvidno što zbog nemogućnosti prodaje dolazi do pada cijena, a i sve veći broj emitentata je u stečaju ili pred stečajnim postupkom što ima veliki uticaj na pad vrijednosti imovine.

Promjene kamatnih stopa i kursnih razlika nemaju nikakav uticaj na promjenu imovine fonda s obzirom da Fond nema ulaganje u dužničke hartije niti hartije na stranom tržištu.

Kreditni rizik- imovina Fonda nije izložena ovom riziku jer nema ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti.

Rizik koncentracije - podrazumijeva veliku izloženost portfelja određenoj vrsti hartija od vrijednosti, u određenom sektoru, na određenom tržištu ili pojedinačnom emitentu.

Velika koncentracija znači povećani rizik veće volatilnosti pri čemu pojedinačne pozicije mogu imati snažan uticaj na prinos Fonda.

Prilikom ocjene izloženosti portfelja određenoj hartiji uzeta su u obzir sva ulaganja Fonda koja vrijednošću u strukturi ukupne imovine Fonda učestvuju sa preko 5%.

Četiri hartije iz portfelja Fonda zadovoljavaju ovaj uslov i čine kumulativno 62,98% vrijednosti imovine Fonda.

Na osnovu postavljenog kriterijuma, te kvalitativno-kvantitativne metode utvrđen je **visok rizik izloženosti portfelja u odnosu na pojedinačnu hartiju**.

Prilikom ocjene rizika sektorske kontracije za polaznu osnovu uzet je postotak učešća vrijednosti ulaganja u određeni sektor u ukupnoj imovini fonda.

Sektor sa najvećim učešćem ulaganja je sektor proizvodnje i distribucije električne energije koje procentualno iznosi 44,76%.

Na osnovu postavljenog kriterijuma, te kvalitativno-kvantitativne metode utvrđen je **visok rizik**.

Ocjene **rizika regionalne koncentracije** je **ekstremno visok rizik**, s obzirom da je učešće ukupne imovine fonda na domaćem tržištu, odnosno tržištu Republike Srpske 100% .

Ocjene **rizika koncentracije prema vrsti finansijskog instrumenta** je **visok rizik** . Imovina se sastoji od akcija sa učešćem 83,56% , gotovine 15,64% i potraživanja 0,79%.,

Rizik likvidnosti – izloženost riziku tržišne likvidnosti je rizik gubitka zbog nemogućnosti prodaje određene količine finansijskog instrumenta po tržišnoj cijeni zbog tržišnih poremećaja ili nedovoljne dubine tržišta.

Najveća izloženost portfelja fonda je prema tržištu kapitala Republike Srpske, koje je tržište u razvoju i kao takvo nedovoljno likvidno uslijed slabe potražnje investitora za hartijama od vrijednosti emitentata koji kotiraju na berzi, a naročito je slaba potražnja za akcijama, te kao takvo je izloženo **velikom** riziku likvidnosti.

U cilju upravljanja i mjerjenja rizika likvidnosti koriste se i parametri određivanja likvidnosti imovine Fonda definisane članom 21. st. 2. Pravilnika o udjelima otvorenog investicionog fonda Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske (Sl. Glasnik RS 113/16, 40/17, 15/18, 70/18, 99/18 i 101/18). Na osnovu ovih parametara likvidna imovina fonda na 31.03.2023 godine iznosila je 80,64 % od neto vrijednosti imovine .

Računovodstvo

Izvršni direktor